

**Problema „minorități etnice” în
fondul Documentar Suceava**

16 octombrie 1956

**Fragment dintr-un „*Plan de măsuri*” întocmit de Secția
Raională Gura Humorului din cadrul
Direcției Regionale Suceava a M.A.I.**

Documentul prezintă categoriile de „suspecți” aflate în atenția Securității din Gura Humorului, dar și măsurile informativ-operative dispuse în vederea urmăririi și neutralizării pericolului reprezentat de aceștia. Earu vizați în special cei care au legături cu țările capitaliste. Din cuprinsul acestui „*Plan de măsuri*” au fost selectate numai filele care se referă la urmărirea reprezentanților minorităților etnice.

**(ACNSAS, *fond Documentar, dosar nr. 8816, vol. 28,*
ff. 298, 303, 307)**

Cab/ 16-octombrie-1956.-

PLAN DE MASURI
=====

Asupra sarcinilor ce revin
colectivului Secției Raionale,
pe toate liniile de muncă.-

Penraza acestei Secții Raionale de Securitate
sînt o serie de elemente dușmănoase, care prin trecutul lor
politic fac obiectul munci noastre de Securitate.-

De asemeni mai sînt rudenile elementelor
fugite de Regimul Democrat Popular. Fugari care în prezent
se află în diferite țări capitaliste și care țin legătura
cu rudele lor prin corespondență și alte mijloace. Aceștia
formează o bază a serviciilor de spionaj, iar în ultimul timp
cu ocazia repatrieri se pot strecura ușor elemente ce sînt
recrutate de diferite servicii de spionaj.-

Tot odată sau constatat în ultimul timp că
o serie de elemente de pe raza acestui raion și în special
de naționalitate Evrei, vizitează legațiile din București
sub diferite pretexte. Fapt ceia ce poate foarte ușor ca să
furnizeze cu această ocazie și informații.-

Tot în ultimul timp pe raza acestui raion
sau făcut o serie de vizite și în special la mănăstirea din
satul Voroneț, unde începînd cu ministrul S.U.A.ului la Bu-
curești, de la legația Mexicană și alți au frecventat și
luat legătura cu diferite persoane.-

O bază importantă a elementelor dușmănoase
o formează Legionari și Cuziști, printre care trădătorul de
patrie fugit în țările capitaliste OVIDIU GAINA, care în
orașul Solca Raionul G.Humorului, are părinți și-o soră, iar
iar în G.Humorului are alte rude apropiate, ca uncheși și
veri.-

întocmirea planului de dirijare răspunde Tov.Lt.Silochi E.

Termen; 25-X-956.

Pe linia Prob.de mai sus se va puncta, studia și recruta o casă de întâlnire cu agentura. Răspunde Tov.Lt. Silochi E.-

Termen; _____

Intru cât în orașul G.Humorului sînt concentrate un număr mare de elemente Militari Deblocați și pînă în prezent nu este nici un agent din rîndurile acestora sau punctat, elementele de mai jos în vederea recrutării celui mai indicat; [redacted] fost maior, [redacted] Plut. de jand, [redacted] Plut. de jand și [redacted] Plut. de jand. De studierea și recrutarea celui mai indicat răspunde Tov.Lt.Silochi E.-

Termen; 25-XII-956.

Pe linia Prob.Naționalisti Germani și Sioniști se vor lua următoarele măsuri;

Astfel agentul "Vesel Vasile" va fi dirijat pe lîngă numitul TAIGER MOSSES care are doi copii fugiți în S.U.A. cu care întreține legături. Planul de dirijare va fi întocmit de Tov.Cpt.Nița I, iar instruirea și dirijarea lor va fi făcută de Tov.Lt.Manciuc E.-

Termen; 25-X-956

Agentul "Vesel Vasile" va mai supraveghea și pe numiți; CIOBOTARU FROIM și RAIHOL SAMI cunoscuți cu activitate intensă sionistă și legături suspecte. De întocmirea planului răspunde Tov.Lt.Manciuc E.-

Termen; 25-X-956.

Intr-u cât în orașul G.Humorului sînt concentrați un număr mare de sioniști, au fost punctați următorii în vederea recrutării celui mai indicat; [redacted]

[redacted].
De culegerea materialelor necesare răspunde Tov.Lt.Manciuc E.

Termen; 20-XII-956.

Pe linia Prob.Naționalistii Germani se va puncta un număr de 2-3, elemente în vederea studierii lor ca apoi să se recruteze cel mai indicat. Răspunde Tov.Lt.Manciuc E.-

Termen; 20-XII-956.

Pe linia Prob.Culte, Secte Legale și Inlegale ne propunem următoarele măsuri;

de P.N.T.P.N.L. și P.S.D.I. Răspunde Tov.Lt.Silochi Emil.-

Termen; 15-X-1956.

Pe linie de P.N.T., P.N.L., și P. S.D.I., se vor întocmi schemele de organizare. Răspunde Tov.Lt.Silochi E.

Termen; 30-XI-1956.

În evidența dosarului de Prob. se va trece un număr de 20.P.N.T. și 10.P.N.L. Răspunde Tov.Lt.Silochi E.

Termen; 30-XI-1956.

Pe linia Prob."Militari Deblocați" Polițiști Jandarmi, se va deschide dosarul de Prob. Răsp. Lt.Silochi E.-

Termen; 10-X-1956.

Pe linia Prob. de mai sus se va trece în evidență un număr de 10"M.D." și 6-Polițiști. Răspunde Tov.Lt.Silochi E.-

Termen; 30-XII-1956.

Se va face verificarea elementelor "Militari Deblocați" la Comisariatul Militar, de unde se va scoate date necesare pentru complectarea hotărîrilor. Răspunde Tov.Silochi E.-

Termen; 30-XII-1956.

Pe linia Prob.Naționaliști Germani și Sioniști nu a fost deschis dosarul de Prob. Se va deschide. Răspunde Tov.Lt.Manciuc E.-

Termen; 20-X-1956.

Se va completa schemele de organizare în Prob.Sionistă. Răspunde Tov.Lt.Manciuc E.-

Termen; 25-XI-1956.

Se va completa istoricul Prob. de la început și pînă în anul 1945. Răsp.Tov.Lt.Manciuc E.-

Termen; 30-XII-1956.

Se va trece în evidență pe linie Sionistă un număr de 15-elemente, iar pe linie de naționaliști germani 10-elemente. Răsp.Tov.Lt.Manciuc E.-

Termen; 30-XII-1956.

Pe linie de culte se va întocmi hotărîrea de deschiderea Prob.341. Răsp.Tov.Lt.Radu N.-

Termen; 10-X-1956.

Se va întocmi istoricul cultului Ortodox și "Oastea Domnului" pînă în perioada anului 1944. Răsp.Tov.Lt.Radu N.-

Termen; 30-XII-1956.

Se va trece în evidență un număr de 12-elemente membri ai "Oastei Domnului" Răsp.Tov.Lt.Radu N.-

20 august 1976

Informare întocmită de Inspectoratul Județean Suceava al M.A.I. cu privire la situația etnicilor germani din zonă.

La acea dată, în județul Suceava trăiau 2830 etnici germani care locuiau cu precădere în localitățile: Rădăuți, Gura Humorului, Câmpulung Moldovenesc, Cârlibaba și Iacobenii.

Documentul subliniază următoarele aspecte: sporirea intenției germanilor de a emigra în RFG și legăturile acestora cu rudele stabilite deja acolo; modul în care aceștia făceau propagandă în favoarea emigrării prin intermediul turiștilor vest-germani veniți pe raza județului, precum și influența exercitată de posturile de radio din străinătate.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8779, vol. 80, ff. 320-321)

Muraru Gyp

320

Nr. 030259 din 20.08.1976

I N F O R M A R E

=====

privind cetățenii români de
origine germană de pe raza
județului.

În județul Suceava cetățenii români de origine germană totalizează circa 2.830 persoane, cu pondere în localitățile: Rădăuți, Gura Humorului, Cîmpulung Moldovenesc, Cîrlibaba și Iacobeni.

Majoritatea acestora se încadrează în viața social-politică a județului.

Din diferite motive, unii dintre aceștia au depus cereri de plecare definitivă în R.F.G., astfel:

- în 1975 - au fost depuse 170 cereri, din care 161 au fost avizate negativ, iar 9 au fost avizate pozitiv. Pentru toate aceste cazuri motivele invocate de solicitanți au fost reintregirea familiilor. Din cei 161 avizați negativ, din punct de vedere al profesiilor, situația se prezintă astfel:

- 1 inginer
- 1 muncitor de înaltă calificare
- 159 diverși (elevi, casnice, fără profesie muncitori).

Cei 9 avizați pozitiv au fost de diverse profesii. (Muncitori, casnice etc.)

- în 1976 - pînă-a prezent au fost depuse 44 cereri de plecare definitivă în R.F.G., din care 38 cereri au fost avizate negativ. Din punct de vedere a profesiilor, situația următoarea:

- 2 ingineri
- 3 profesori
- 34 alte categorii

- 6 cereri au fost avizate pozitiv, 5 pentru întregirea familiilor și un caz pentru căsătorii. Ca profesii, acești 6 sînt muncitori și casnice.

În urma analizei efectuate, se poate concluziona că în principal sursele care mențin spiritul de emigrare sînt următoarele:

a). Rudele unora plecate definitiv în special în perioada anilor 1940-1945 cît și ulterior, care prin influențare directă cu ocazia vizitelor ce le-au efectuat în R.S.R., sau cu ocazia vizitelor făcute de cetățenii români în R.F.G., sau prin corespondență, ori prin alte mijloace de comunicare, instigă ca cei din R.S.R. să facă demersuri pentru emigrare.

Menționăm că unii plecați recent definitiv în R.F.G., la scurt timp revin ca turiști în țară, pozînd cu o situație materială bună și instigă rudele de aici să facă cereri de emigrare. În afară de aceasta fac afirmații denigratoare la adresa orînduirii socialiste din țara noastră, elogiînd modul de viață din R.F.G.

Exemplificăm cazul lui SEDLITZKI KONRAD, de 46 ani, născut în comuna Vama județul Suceava, muncitor, emigrat în R.F.G. în 1975. În luna iulie 1976 revine în R.S.R. ca turist în vizită la rude, prilej cu care a elogiat modul de viață și libertățile politice din R.F.G., denigrînd situația din R.S.R. în special în problema drepturilor și libertăților cetățenilor. În același timp a instigat unele persoane din județ de a emigra în R.F.G., indicînd să se adreseze organelor de stat din R.F.G., iar la autoritățile române să facă uz de documentele elaborate la Conferința de la Helsinki.

Organele noastre au propus ca acesta să fie trecut pe lista persoanelor indezirabile.

Atitudini asemănătoare au mai avut: BENDECK IOSIF originar din Gura Humorului, KEMELEVSCHI NICOLAUS, declarați în 1975 persoane indezirabile și SCHALLER EMILLE originară din comuna Volovăț județul Suceava, propusă recent pentru a fi declarată persoană indezirabilă.

b). Cetățeni români de origine germană ce se află pe teritoriul R.S.R., care prin discuțiile ce le poartă cu semenii lor instig. la emigrare. Astfel, menționăm pe: WEEBLING RUDOLF pensionar din Vatra Dornei, GLOWASKI FRANTZ inginer din Cîmpulung Moldovenesc și alții.

c). Turiști străini - vest-germani - care în afara scopului oficial declarat de a vizita diferite monumente istorice și

de cultură din județ, instigă la emigrare pe cetățenii români de origine germană, prezentându-le "avantajele" ce-i așteaptă în R.F.G. cit și "perspectivele ce le pot avea acolo".

d). Influența unor posturi de radio străine care fac propagandă de emigrare. In acest sens unii tineri, în număr mic, din spirit de aventură, care nu au rude în R.F.G., au depus cereri de plecare definitivă.

Dintre motivele mai frecvente invocate de cei ce au depus cereri de emigrare, menționăm:

- reîntregirea familiilor,
- căsătorii,
- diferite nemulțumiri personale, de serviciu, locuință,
- primirea unor despăgubiri. Aceaste o invocă acei care au plecat în perioada 1940-1945 în Germania și ulterior au revenit în România, iar acum solicită să plece fiindcă ar avea de primit despăgubiri din partea statului german;
- pentru efectuarea unor tratamente medicale,
- prevalarea de prevederile unor documente internaționale, ca cele elaborate la Conferința de la Helsinki, semnate și de statul român .

Pentru cunoașterea activității ostile și de propagandă de emigrare, în rândul acestei categorii de persoane, organul de securitate, în conformitate cu ordinele conducerii ministerului, a luat măsuri de intensificarea muncii informative, de prevenire și lichidare a activității dușmănoase și de propagandă desfășurată de cetățenii români sau străini.

In acest sens a fost orientată și reînstruită rețeaua informativă cit și alte mijloace specifice muncii.

S-a întocmit un plan de măsuri comun cu organele de miliție în aprilie a.c. pentru supravegherea activității străinilor și a legăturilor acestora din rândul cetățenilor români, care este în curs de executare.

S-au luat măsuri de documentare și de contracarare a acelor care desfășoară activitate de propagandă emigraționistă în rândul acestei categorii de persoane.

In cursul anului 1976 s-au prezentat propuneri pentru 2 persoane de a fi trecute pe lista persoanelor indezirabile.-

SEFUL SECURITĂȚII JUDEȚULUI
Lt.colonel,

scris în 3 exempl.
red. Benea M.
dactilo B.M.
nr. RD/1017/1572 din
20.08.1976.

1 ex. CIO -
1 - ex. An. Securitate Sv.
1 - ex. Sast. III

W.C.

16 octombrie 1976

***Raport* întocmit de Inspectoratul Județean Suceava al
M.A.I. în problema supravegherii etnicilor
germani și ucrainieni**

La data respectivă erau urmăriți 57 de ucrainieni și 21 de germani suspectați de „activități negative naționaliste”. Documentul descrie situația informativ-operativă în cadrul acestei probleme și se prezintă o serie de cazuri aflate în atenția Securității. În cazul germanilor se constată o creștere semnificativă a intenției de a emigra în R.F.G.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8779, vol. 80, ff. 313-314)

Nr. 0030322 din 16.11.1976

lucrari gup

313

*S. I.
Anu prezent
Exemplar
(an. 2)
Bucuresti (Bauder)*

R A P O R T

privind concluziile rezultate din urmărirea
naționaliștilor ucraineni și germani.

Baza de lucru în problema naționaliști, este formată din elemente ucrainene și germane. În evidențe sînt incluse 78 persoane, din care 57 urmărite pe linia problemei naționaliști ucraineni și 21 pe linia problemei naționaliști germani.

Naționaliști ucraineni.

Din cele 57 elemente incluse în evidențe la problema naționaliști ucraineni, 52 sînt cunoscute cu antecedente. Acestea au făcut parte înainte și imediat după al doilea război mondial din diferite organizații cu caracter naționalist. Elementele lipsite de cultură, în special cele din mediul rural, s-au încadrat în organizațiile respective, fără a avea vreun scop politic, ci urmărind comiterea unor acte de jaf și acaparare de bunuri. Intelectualii aderînd la asemenea organizații, avînd pregătire de cultură generală, s-au angajat în desfășurarea unor activități propagandistice cu caracter naționalist iredentist.

Dintre elementele naționaliste incluse în evidențe, 20 domiciliază în mediul urban, în localitățile Rădăuți, Siret, Suceava, Cîmpulung, Vatra Dornei și Gura Humorului și 37 în mediul rural, majoritatea în comunele Ulma și Brodina. Elementele intelectuale sînt în număr de 18 din care 17 domiciliază în mediul urban și unul în mediul rural. Restul de 39 sînt agricultori sau muncitori de pădure. Majoritatea sînt persoane în vîrstă.

Aspecte mai pregnante privind manifestările cu caracter naționalist ucrainean, au fost semnalate pe raza județului Suceava pînă în perioada anilor 1970-1972, în special din partea unor intelectuali ca: CEREDAREC NECULAI profesor de istorie din municipiul Suceava, în prezent pensionar, RACOCEA GHEORGHE profesor pensionar din comuna Dărmănești, VOROBCHIEVICI VLADIMIR în vîrstă de 70 ani,

preot în orașul Siret, fost greco-catolic, revenit formal la ortodoxism, GRIGORE VLADIMIR de 67 ani, preot, ce a funcționat în orașul Rădăuți, în prezent pensionar, domiciliază în Suceava, IARICEVSCHI BOGDAN de 65 ani, fost profesor la liceul din Siret, pensionar, IANOS VALERIAN de 56 ani, profesor de muzică și VOROBCHIEVICI BENEDICT, de asemenea profesor, ambii funcționează la liceul din Siret.

Manifestările celor în cauză, cât și ale altor elemente aveau ca suport ideea că populația din unele localități ale județului este de origine slav-ucraineană și ca urmare teritoriile locuite de aceasta ar aparține de drept statului ucrainean. Argumentau necesitatea creării unui stat ucrainean care să înglobeze și zone din teritoriul țării noastre, separat de U.R.S.S. și de o altă orînduire socială decît socialismul. În acest sens, profesorul CEREDAREC NECULAI în anii anteriori se preocupa de găsirea și interpretarea unor argumente așa zis istorice cu privire la originea ucraineană a unor grupuri de populație din județul Suceava; IARICEVSCHI BOGDAN, a fost semnalat cu preocupări în sensul de a "menține treaz spiritul naționalist ucrainean", susținînd totodată înființarea unor școli ucrainene, iar cu ocazia alegerii actualului președinte al Consiliului oamenilor muncii de naționalitate ucraineană din județul Suceava, și-a manifestat dezacordul argumentînd necesitatea alegerii în această funcție a unui element cunoscut cu concepții naționaliste; VOROBCHIEVICI BENEDICT, a fost semnalat cu afirmații de genul: "autoritățile statului nostru ar fi dus în anii anteriori o politică de asimilare și deznaționalizare a ucrainenilor...".

În baza datelor verificate, obținute cu privire la activitatea negativă a unor asemenea elemente, de către organele noastre s-au luat măsuri corespunzătoare de prevenire, descoperire și lichidare a unor asemenea manifestări ca: avertizarea celor în cauză, influențare pozitivă sau alte măsuri. Ca urmare, asemenea manifestări au scăzut ca număr și intensitate, persoanele în cauză renunțînd de a mai desfășura activități cu caracter naționalist ucrainean. În ultimii ani nu au mai fost semnalate aspecte deosebite pe această linie.

Din urmărirea informativă desfășurată rezultă că unele elemente cunoscute anterior cu manifestări naționalist ucrainene, deși puține la număr, nu au renunțat întrutotul la concepțiile lor. Astfel, în toamna anului 1975 a fost avertizat preotul VOROBCHIEVICI VLADIMIR pentru faptul că odată cu anumite activități ilegale greco-catolice și manifestări calomnioase la adresa partidului, a făcut afirmații: "că cetățenii de naționalitate ucraineană din țara noastră și mai ales copiii lor nu ar avea aceleași drepturi ca ceilalți cetățeni și ar fi persecutați". Fiind urmărit în continuare, din datele obținute în ultimul timp,

rezultă că și-a schimbat comportarea și atitudinea.

RACOCEA GHEORGHE, profesor pensionar, din comuna Dărmănești, supus dicuției publice în anul 1966 pentru activități ostile cu caracter naționalist ucrainean, a fost avertizat în cursul lunii iulie a.c. pentru faptul că întocmind o așa zisă monografie a bisericii din satul Măriștea comuna Dărmănești, localitate unde el domiciliază, a menționat în cuprinsul acesteia că populația din zona respectivă este de origine ucraineană. Lucrarea a dat-o spre păstrare la biblioteca parohială din comună "ca să rămână pentru posteritate". În urma avertizării, cel în cauză și-a retras lucrarea din bibliotecă.

SANDRU DANIEL, din orașul Rădăuți, fost învățător, în prezent pensionar, cunoscut în anii anteriori ca un element activ, este semnalat că se menține pe poziția unor concepții naționaliste și în ultimul timp s-au obținut informații rezultând că ar fi încercat să influențeze pe reprezentantul Consiliului oamenilor muncii de naționalitate ucraineană din județul Suceava, pentru a se adresa organelor de partid cu anumite revendicări de natură naționalistă.

Alte cazuri sau aspecte care să facă obiectul raportării, pe linia problemei naționaliste ucraineni, nu avem.

Naționalisti germani.

Pe teritoriul județului Suceava, cetățenii români de naționalitate germană totalizează circa 2.800 persoane, majoritatea fiind domiciliați în localitățile Rădăuți, Gura Humorului, Cîmpulung Moldovenesc, Cîrlibaba și Iacobeni. Marea majoritate a acestora se încadrează în viața social-politică a județului și nu sînt semnalări privind activități cu caracter naționalist în rîndul lor.

În evidențele organului de securitate, la problema naționalisti germani, sînt cuprinse un număr de 21 persoane de origine germană, cunoscute că au făcut parte din diverse organizații naționalist-fasciste. Majoritatea lor domiciliază în orașele județului și au ca pregătire studii elementare sau medii.

Din urmărirea informativă desfășurată în problemă, nu rezultă date privind activități cu caracter naționalist iredentist.

Un fapt care se constată în rîndul populației de naționalitate germană din județul Suceava, este acela al solicitărilor pentru plecare definitivă în R.F. Germania. În marea majoritate a cazurilor, respectivele persoane invocă motivul reîntregirii familiilor.

În anul 1975 au fost depuse 170 cereri pentru plecarea definitivă în R.F.Germania, din care 161 au fost avizate negativ și 9 pozitiv. În primele 3 trimestre ale anului în curs au fost depuse pentru plecare definitivă în R.F.Germania 47 cereri din care 3 au fost aprobate.

Problema cetățenilor români de origine germană care au solicitat plecarea definitivă în R.F.Germania, a făcut obiectul raportului nostru nr.030259 din 20 august a.c., înaintat la dv., în care am prezentat în detaliu date și aspecte semnificative precum și măsurile întreprinse de organul județean de securitate.

În concluzie, din datele aflate în posesia noastră, rezultă că activitățile cu caracter naționalist în rândul populației ucrainene și germane, de pe raza județului Suceava, au scăzut mult ca frecvență și intensitate, în ultimul timp față de perioadele anterioare la prima categorie și nu se mai manifestă aproape de loc la cea de a doua categorie.

Fostele elemente active pe această linie, sînt persoane în vîrstă, izolate și nu se mai bucură de influență în rândul celorlalți cetățeni de origine ucraineană sau germană. În rândul tineretului nu sînt semnalate manifestări sau concepții cu caracter naționalist.-

Nu mai avem alte date de raportat la tematica ordonată de dv.-

SEFUL SECURITĂȚII JUDEȚULUI

Colonel,

M. S. An
Rangu Constantin

SPECIALIST II

Maior,

Ursu
Ursu Mihai

Pete:

- Exemplarul nr 1 înaintat la C.I. D.
- Ex. exemplarul nr 2 la Serviciul de Informații Interne
- Exemplarul nr 3 la Grupul de Cercetare-Antisovietică

Ursu